

Lk 2

**ANDKE ABI-
VAJAJAST MÄRKU**Toidupakid vähekindlustatud
lastega peredele.

Lk 5

Lk 6

Lk 7

Lk 8

Lk 9

**TALITA
TARGALT**Juhendid, kuidas
viirusega toime tulla.

Lk 10

**MEIE IGAPÄEVAST
KULTUURI**Kuidas saab fanatt kriisiajal
kätte oma kultuuriportsu?

Tiraaž: 6450

KOLMAPÄEV, 25. märts 2020

www.harku.ee

HarkuVald

Harku Valla Teataja

HARKU VALLA AMETLIK TASUTA HÄÄLEKANDJA. ILMUB KAKS KORDA KUUS.

**Paanikaks
ei ole põhjust,
säilitagem
rahu.**

Loe lk 3

ERIK SANDLA
Vallavanem

Foto: Aule Sagen

Eestis kehtib kuni
1. maini eriolukord, mil-
lega kaasnevad elu-
korralduslikud muuda-
tused. Millised on
koroonaviiruse leviku
tõkestamiseks tehtud
otsustest tulenevad muu-
datused Harku vallavalit-
suse, hallatavate asutuste
ja partnerasutuste töös?

HARKU VALLAVALITSUS**Vallavalitsuse töökorraldus**

Harku vallavalitsus on tühistanud kodanike planeeritud vastuvõtud. Elanikke nõustatakse tavapärasel vastuvõtuaegadel esmaspäeviti kell 14.00–18.00 ja neljapäeviti kell 9.00–12.30 teenistujate telefoni ja e-kirja teel.

Teenistujate kontaktid:
www.harku.ee/kontaktid

Lapsevanemad saavad registreerida lapse sündi e-teenusena uues portaalis Rahvastikuregister.ee. Teenus on kättesaadav kõigile vanematele, varem said e-teenusena sündi registreerida vaid abielus vanemad.

Haridus

Suletud on kõik üldhariduskoolid: Tabasalu ühisgümnaasium, Vääna mõisakool, Harkujärve põhikool, Vääna-Jõesuu kool, Muraste kool.

Suletud on Tabasalu Teelahkme lasteaiad, Tabasalu lastehoid (asenduslasteaiad on Tabasalu Tibutare lasteaiad), Vääna mõisakooli lasteaiad (asenduslasteaiad on Pangapealse lasteaiad), Alasniidu lasteaiad Järvekalda maja (asenduslasteaiad on Alasniidu lasteaiad).

Alates 16. märtsist kuni eriolukorra lõpuni ei esitata Harku valla munitsipaallasteade ega Tabasalu lastehoiu kohatasu eest lapsevanemate arveid. Samuti on vabastatud eralasteheidude teenuseid kasutavad lapsevanemad kohatasu maksmisest vallale eelpool märgitud ajaks.

**Huviharidus, kultuur, sport
ja vaba aeg**

Suletud noortekeskused, huvikoolid ja spordikompleksid: Tabasalu noortekeskus, Harkujärve noortekeskus, Vääna-Jõesuu noortetuba, Vääna noortetuba, Tabasalu muusikakool, Kumna kultuuriaia ja Tabasalu spordikompleks.

Suletud on Tabasalu raamatukogu kõik kolm lugemissaali, nii Tabasalu raamatukogu, Harku raamatukogu kui ka Vääna raamatukogu.

Sotsiaalhoolekanne

Suletud on eakate päevakeskus, Harku sotsiaalkeskus on külastajatele suletud. Sotsiaalteenuste kohta saab

Eriolukorrast tulenevad **muudatused** Harku vallas

Eriolukorrast tingitud piiranguid on märgata kõikjal vallas. / Foto: Madis Idnurm

infot Kersti Ojasult telefonil 5347 3011, e-posti aadressil kersti.ojasu@harkusotsiaalkeskus.ee. Pihlakodus kehtib külastuskeeld. Täpsem info telefonil 5305 1565 või e-posti aadressil tabasalu@pihlakodu.ee.

Puuetega inimestest, eakatest ja neist, kes mõjuval põhjusel kriisiolukorras lähedaste abile toetuda ei saa, palume teavitada vallavalitsuse sotsiaal- ja tervishoiuosakonna juhatajat Tiia Spitsõnit telefonil 600 3867, e-posti aadressil Tiia.Spitsõn@harku.ee või vallavalitsuse sotsiaalhoolekandespetsialisti Jelena Mosinit telefonil 606 3837, e-posti aadressil Jelena.Mosin@harku.ee. Kõnelele vastatakse 8.00–20.00. Muul ajal pa-

lutakse tulenevalt olukorra tõsidusest helistada kriisiabi telefonil 1247 või hädaabitefonil 112.

Valla sotsiaal- ja tervishoiuosakond komplekteerib toidupakid vähekindlustatud lastega peredele.

Kui on veel keegi, kes ei ole abi vajadusest teada andnud või kellest me ei tea, et ta abi vajab, palume sellest informeerida sotsiaalhoolekandespetsialisti Jelena Mosinat või lastekaitsepsialisti Liisa Rüütli telefonil 600 3865, e-posti aadressil Liisa.Ruutel@harku.ee.

Keskkond ja heakord

Tabasalu jäätmejaam on suletud. Toimiva jäätmeveoteenuse jätkamise

tagamiseks palume jäätmeveokite operaatoreid mitte kõnetada ega läheneda neile lähemale kui kaks meetrit, et hoida ära võimaliku COVID-19 nakkuste levikut. Jäätmete väljaveo-päeval palume jäätmemahutid paigutada väljapoole aeda, et vedaja autojuht/laadija ei peaks sisenema kliendi väravast, uksest või muust piirdest.

NB! Kui on teada, et elamises on COVID-19 viirusekandja või on kahtlus, et haigestunud inimesel on vastav viirus, palume jäätmeid mitte liigiti koguda (sest neid sorditakse hiljem sortimisliinil käsitsi), panna kõik jäätmed kilekotti, see võimalikult korralikult sulgeda ja viia selline kott olmejäätmete mahutisse. Kindlas-

ti palume sellised jäätmed asetada mahutisse, mitte selle kõrvale või konteineri kaanele.

Ühistransport

Harku valla siseliinide ehk õpilasiinide H1–H10 teenindamine on peatatud. Avalikel liinidel on reisijatel lubatud sõidukisse siseneda vaid keskmisest või tagumisest uksest kindlustamiseks bussijuhtide võimalikult vähest kokkupuudet reisijatega. Esimest ust pole sisenemiseks lubatud kasutada, kui bussil on keskmine või tagumine uks olemas. Kui bussis ei ole validaatorit keskmiste uste juures, jääb sõit registreerimata ja pilet ostmata.

Lühiuudised

Vaadake lisaks värsked uudiseid pea iga päev Harku valla kodulehel www.harku.ee.

Tabasalu ühisgümnaasiumi vastuvõtukatsed lõkkuvad edasi

Seoses kehtiva eriolukorraga ei toimu esialgselt välja kuulutatud Tabasalu ühisgümnaasiumi vastuvõtukatsed 27. märtsil. Katsete toimumise aeg selgub pärast kehtiva eriolukorra lõppu ning kuulatakse välja kooli kodulehel. Seoses sellega on pikendatud gümnaasiumisse astumise taotluste esitamist kuni 1. maini 2020. (Harku vallavalitsus)

Esitage taotlusi 2020/21. õppeaastaks

Ootame uueks, 2020/2021. õppeaastaks 7. klassi taotlusi. Taotlused saab esitada ARNO e-keskkonna kaudu aadressil Piksel.ee/arno/harku "Põhikooli vastuvõtu taotluse" nime all. Taotlusi ootame perioodil 13. aprill kuni 4. mai. Lisainfot taotluse esitamise kohta saab haridus- ja kultuuri- osakonna juhatajalt Kristi Villandilt telefonil 606 3800 või e-posti aadressil Kristi.Villand@harku.ee ja haridusspetsialistilt Reelika Lõhmuselt telefonil 606 3805 või e-posti aadressil Reelika.lohmus@harku.ee. (Harku vallavalitsus)

Ettevõtjatele ühtne kontaktpunkt

Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium lõi koroonaviiruse COVID-19 leviku tõttu kannatada saanud ettevõtjatele ühtse kontaktpunkti, kus saab oma murede ja küsimustega riigi poole pöörduda. Ministeeriumi kontaktpunkt on kolmetasemeline. Esimeseks tasemeks on ministeeriumi veebilehelt aadressil www.mkm.ee/covid19-kkk leitav ja regulaarselt täiendav loetelu korduma kippuvatest küsimustest (KKK). Soovitame kõigil esmajärjekorras tutvuda seal toodud vastustega.

Kontaktpunkti teine tase on spetsiaalselt selle teemaliste küsimuste esitamiseks mõeldud e-posti aadress covid19@mkm.ee. Sinna tasub pikemalt kõhklemata pöörduda kõigil ettevõtjatel, kes ei leidnud enda küsimusele vastust KKK veebilehelt.

Kolmandaks tasemeks on ettevõtetele suunatud veebiseminarid keskkonnas Zoom, kus esitletakse uut informatsiooni ja vastatakse küsimustele n-ö otse-eetris. Veebiseminarid toimuvad vastavalt vajadusele ja toimumisaegade info leiab jooksvalt MKMi kodulehelt www.mkm.ee/et. (Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium)

Uus häirekeskuse infotelefon

16. märtsist alustas tööd häirekeskuse infotelefon 1247, mis jagab infot koroonaviirusega seotud küsimustes. Telefon töötab ööpäev läbi ja on helistajale tasuta. Häirekeskuse peadirektori Kätlin Alvela sõnul on selle esmane eesmärk vähendada nii hädaabinumbri 112 kui ka perearsti nõuandetelefoni 1220 ja teiste infotelefonide koormust. Viiruse leviku tõkestamine on toonud kaasa rea elukorralduslikke muutusi, mille kohta saab infot numbrilt 1247.

Dokument koos lisade ja ettepanekutega avaldatakse Harku valla kodulehel. Avalik arutelu jääb eriolukorra tõttu küll ära, ent kõik on oodatud arengukava koostamisel kaasa rääkima ja avaldama arvamust e-kirja teel.

KRISTI VILLAND

Haridus- ja kultuuri osakonna juhataja

Kehtivas Harku valla arengukavas aastani 2037 on välja toodud üldhariduse eesmärk: Harku valla õpilased on valla eri paikkondades vajaduspõhiselt kindlustatud nüüdisaegse kvaliteetse koolilähega põhiharidusega I–II kooliastmes (1.–6. klass). Põhihariduse III kooliastmes (7.–9. klass) ja konkurentsivõimelise gümnaasiumihariduse (10.–12. klass) riigigümnaasiumis saavad õpilased omandada Tabasalu hariduslinnakus.

Kuna haridusmaastikul on toimumas muutused, algatas volikogu eelmise aasta mais Harku valla hariduse valdkonna arengukava "Harku valla haridusvõrgu arengukava aastani 2024" koostamise. Sellega sooviti, et valla koostatavas hariduse arengukavas oleks seatud pikaajaliste haridusvaldkonna eesmärkide alusel määratletud hariduse arengusuunad lähimaks viieks aastaks, ja seda koos vajalike tegevustega taotletava mõju saavutamiseks, lähtudes riigi hariduspoliitilistest suundumustest, maakonna arengustrategiast, Harku valla üldplaneeringust, statistilistest prognoosidest, uuringutest/küsitlustest ja haridusvaldkonna hetkeolukorrast.

Väljakutsetest haridusvaldkonnas

Praeguseks on arengukava dokument koos ettepanekutega olemas ja peale põhidokumendi sisaldab see ka lisasid nelja prioriteetse valdkonna kohta. Need lisad on järgmised: "Alusharidus ja hoid Harku vallas", "Koolivõrk Harku vallas", "Kaasav haridus Harku vallas" ja "Huviharidus, huvitegevus ja noorsootöö Harku vallas". Dokument kirjeldab peamisi väljakutseid haridusvaldkonnas aastani 2024.

Haridusvaldkonna arengukava koostamine on jõudnud lõpusirgele

Olete oodatud arengukava koostamisel sõna sekka ütleva. Arvamusi ootame e-kirja teel. / Foto: Pexels

Arenguks vajalikke vajadusi, eeldusi, võimalusi koos olukorra kirjeldustega on detailsemalt kajastatud vastavates lisades. Nimetatud lisad on koostatud iga arengukava valdkonna kohta ja nendega tutvumine võimaldab analüütiliselt mõista, miks on vajalikud kavandatavad arenguvaldkonnade tegevused, milliseid ja kelle probleeme soovitakse lahendada ning kuidas.

Arengukava sisaldab ettepanekuid erinevate valla piirkondade jaoks. Näiteks oleks veel vaja luua lasteaiakohti Vääna-Jõesuu ja Tiskre piirkonnas, viimasesse ka koolikohti. Tabasallu ehitatakse riigigümnaasium ja uus põhikoolihoone, praegune algklasside maja ehitatakse ümber muusikakooliks ja Tabasalu ühisgümnaasiumi peahoone nüüdisajastatakse. Samuti kohandatakse õppetegevuseks ümber Meriküla spordi- ja õppekeskus.

Arengukavas on olulisel kohal ka kaasav hariduskorraldus, mis tähendab kõigi õpilaste, sh hariduslike erivajadustega õpilaste õppimist koolilähedases tavakoolis. Kaasava hariduse tingimused on praegu haridusasutuses väga erinevad ja üldine olukord vajab parandamist. Selleks

tuleks avada vajaduspõhiselt erirühmi lasteaedades, lisaks aidata koolitada ja nõustada valla haridustöötajaid ning lapsevanemaid. Uue Tabasalu I–II kooliastme põhikooli on projekteeritud hariduslike erivajadustega õpilaste jaoks õpikeskuse ja kompetentsikeskuse.

Peale eelmainitud teemade sisaldab arengukava ka noorsootöö valdkonda. Noorsootöö on noorele ehk 7–26-aastasele isikule tingimuste loomine mitmekülgseks arenguks, mis võimaldab tal vaba tahte alusel perekonna-, tasemeharidus- ja tööväliselt tegutseda. Selles sektoris on Harku vallas asjad juba üsna hästi. Näiteks on meil oskustega noorsootöötajad, kes tagavad noorsootöö kvaliteedi, teevad tugevat meeskonnatööd ja kasvatavad koostöövõrgustikke. Lisaks on olemas lai valik mitmekesiseid tegevusi ja huviringe nii koolides, lasteaedades, spordi- kui ka noortekeskustes, mis võimaldavad kaasata erinevate huvidega noori, korraldada mitteformaalset õpet. Hästi on toimima saanud päevalaagrid ja noortemalev, mis võimaldavad pakkuda töökasvatust ning noorte ja nende vanemate vajadustele vastavat vaheaegade sisustamist. Eeltoodud tegevused võimalda-

vad sihtasutusel koostöös valla ja haridusasutustega tegutseda järgmiste kitsaskohtade kõrvaldamiseks: noortekeskus või -tuba peab olema kõigi valla koolide naabruses, et igal lapsel oleks võimalus seal vaba aega veeta, lisaks on tähelepanu all 13+ noorte vähene osalus tegevustes ja vähene osalus rahvusvahelises koostöös.

Kuidas edasi?

Alates 27. märtsist on võimalik tutvuda dokumendi ja selle juurde kuuluvate lisadega Harku valla kodulehel. Kui algselt pidanuks toimuma pärast arengukava avaldamist avalik arutelu, siis tulenevalt riigis kehtivast eriolukorrast ja kogunemiskeelust seda ei toimu. Selle asemel on kõigil võimalus arengukava koostamisel kaasa rääkida ning esitada arvamusi kuni 26. aprillini e-kirja teel, saates kiri aadressile arengukava@harku.ee. Saabunud arvamused lähevad hariduse arengukava juhtühmale ülevaatamiseks. Laekuvad ideed arutatakse läbi ning toetust saanud mõtted lähevad sisse hariduse valdkonna arengukavva. Seejärel toimub vallavolikogus kaks lugemist, mille järel saab kinnitatud hariduse valdkonna arengukava aastani 2024.

Vallamaja on suurel reedel, 10. aprillil, suletud!

Kallaste tn 12, Tabasalu

HARKU VALLAMAJA ON AVATUD:

E	T	K	N	R
8.00–18.00	8.00–16.00	8.00–16.00	8.00–18.00	8.00–14.30
* 14.00–18.00			* 9.00–12.30	

* Ametnike vastuvõtuajad. Ametnike vastuvõtt toimub eelregistreerimisega telefonil 600 3848 või harku@harku.ee.

Harku Valla Teataja

VÄLJAANDJA

Harku Vallavalitsus
Kallaste tn 12, Tabasalu 76901,
Harju maakond
tel 600 3848, faks 600 3854
www.harku.ee

TOIMETUS

Toimetuse telefon: 5556 5434

Vastutav toimetaja Madis Idnurm,
madis.idnurm@harku.ee

Toimetaja Mari Kukk, mari.kukk@harku.ee

Küljendaja Nigul Treimann

REKLAAM JA MÜÜK

5556 5434
vallaleht@harku.ee

Artiklid ja kaastööd:
vallaleht@harku.ee

TRÜKK

AS Printall

Vallaleht ilmub iga kuu teisel ja neljandal kolmapäeval. Harku Valla Teataja kanne toimub kolme tööpäeva vältel alates vallalehe ilmumispäevast. Kaastööd ja kuulutused palume saata hiljemalt ilmumiseelse nädala esmaspäevaks. Toimetusel on avaldamisel õigus kaastööd lühendada ja redigeerida. Vallalehes avaldamiseks saadetud reklaamidele toimetuse keelekorrektuuri ei teosta. Harku Valla Teatajas ilmunud artiklite/uudiste/kajastuste refereerimine on lubatud vaid toimetuse kirjalikul loal.

Toetuse eesmärk on parandada kolme- ja enamalapseliste vähekindlustatud perede elamistingimusi. Pered saavad toetuse abil soetada, renoveerida või laiendada oma kodu ja nüüdisajastada sealseid kütte-, vee- ja kanalisatsioonisüsteeme.

KERSTI SAAR

Toetuste haldur

KredEx avas 16. märtsist lasterikaste perede kodutoetuse taotlusvoo, mis on avatud 20. aprillini. Toetus on suunatud madala sissetulekuga peredele, kus kasvab vähemalt kolm kuni 19-aastast (kaasa arvatud) last ja kes moodustavad ühise leibkonna. Toetussumma on kuni 10 000 eurot. Kolme- ja neljalapseline pere, kellele on eelnevalt ühe korra kodutoetust eraldatud, saab teist korda toetust taotleda 5000 eurot. Viie- ja enamalapseline pere, kellele on eelnevalt ühe korra kodutoetust eraldatud, saab teist korda taotleda 10 000 eurot.

Milleks saab toetust taotleda?

Toetust saab taotleda eluruumi soetamiseks, näiteks kui perel puudub pere vajadustele vastav eluruum või olemasolev eluruum on halvas seisukorras või ruumiliselt ebapiisav. Ostetava eluruumi ostuhind ei või olla rohkem kui viiekordne toetussumma. Samuti ei tohi ostetav eluruum olla leibkonna liikme või tema otse- või küljoones suguluses oleva isiku omandis. Samuti sobib toetus ehitamisega seotud tegevusteks – kui olemasolev eluruum ei vasta tänapäevastele elamistingimustele. Ehitamise all mõeldakse taotleja või tema kuni 15-aastase lapse omandis oleva eluruumi renoveerimist, ümberehitamist, laiendamist, püstitamist, tehnosüsteemide või -võrkude rajamist, muutmist või asendamist, tegevuste elluviimiseks vajaliku ehitusprojekti koostamise ning omanikujärelevalvega seotud kulude katmist. Ehitusprojekti koostamise kulu on abikõlblik 20% toetussummast.

Millised on olulisemad tingimused?

- Taotleja on seaduslik vanem, abielus või vabas kooselus elavad vanemad, lapsendaja(d), eestkostja(d) ja kasuvanem (vanema elukaaslane, kes ei ole ühegi leibkonnas kasvava lapse seaduslik vanem). Kui leibkonnas on kaks vanemat, peavad mõlemad vanemad vastama taotlejale esitatavatele nõuetele ja esitama taotluse koos.
- 2019. aastal saadud maksustatav tulu ei või olla suurem kui 355 eurot leibkonna liikme kohta kuus. Tulu hulka arvestatakse kõik eraisikuna ja ettevõtjana teenitud tulud. Tulude hulka ei arvestata riiklike toetuseid (v.a vanemahüvitis), elatisraha ega 2019.

Lasterikkad pered saavad taotleda toetust

Pered saavad toetuse abil soetada, püstitada, laiendada või renoveerida oma kodu ja nüüdisajastada sealseid kütte-, elektri-, gaasi-, vee- ja kanalisatsioonisüsteeme. / Foto: Pexels

- aastal makstud kodutoetust. Tulude tõendamiseks esitatakse KredExile kõigi täisealiste leibkonnaliikmete 2019. aasta maksuandmete tõendid.
- Kõik leibkonna liikmed peavad olema registreeritud toetusealusesse eluruumi. Eluruumi püstitamise, elamis- või eluruumi renoveerimise või eluruumi soetamise korral peavad kõik leibkonna liikmed olema registreeritud ühele aadressile, sinna, kus reaalselt elatakse.
- Taotleja või tema kuni 15-aastane laps/lapsed peavad olema toetusealuse eluruumi omanik või kaasomanik (ehitamise seotud tegevused).
- Taotleja ja/või tema kuni 15-aastase lapse omandis ei või olla rohkem kui üks eluruumina kvalifitseeruv eluruum. Välja arvatud juhul, kui tegemist on kõrvuti või teineteise peal paiknevate korterite või majaosadega, mis on omavahel ühendatud või kui toetust taotletakse nende ühendamiseks.

- Eluruumi omanikust taotlejal ei või olla täitemenetlusregistri andmetel kehtivat täitemenetlust ja KredExi info andmetel võlgnevust suuremas summas kui 1500 eurot. Tal ei tohi olla jõustunud kohtuotsust füüsilise isiku pankrotimenetluse algatamiseks või pankroti väljakuulutamiseks (v.a kui on vabastatud pankrotimenetluses täitmata jäänud kohustustest). Samuti ei tohi taotleja omandis ega projekti objektiks oleval eluruumil olla kinnistusraamatus kasutamise keelumärget.
- Teistkordset toetust saavad taotleda pered, kellel on eelmine toetus kasutatud, projekt tähtaegselt lõpetatud ja KredExile esitatud toetuse kasutamise aruanne.
- Taotlejaks ei saa olla isik, kelle suhtes on taotluse esitamisele eelneva viie aasta jooksul tehtud toetuse osalise või täieliku tagasinõudmise otsus.
- Vähemalt ühe vanema elamis- või elamisloa kehtivusaeg peab ületama määruses kehtestatud taotleja / toetuse saaja kohustuste täitmise tähtaega.

- Peres kasvav keskmise, raske või sügava puudega laps annab taotlusele lisapunkte ja puude tõendamiseks esitatakse taotlemisel koopia puude raskusastme tuvastamise otsusest.

Taotlust saab esitada KredExi e-teenuste keskkonna kaudu või kirjutades e-posti aadressil toetused@kredex.ee. Taotlusi saab esitada ka paberil, posti teel: aadressil "Kodutoetus", SA KredEx, Hobujaama 4, 10151 Tallinn.

Vormid on kättesaadavad kodulehel. Info taotlemise tingimuste ja taotluste esitamise kohta leiate KredExi kodulehelt Kredex.ee/kodutoetus.

Täpsustavate küsimuste korral võtke palun ühendust kodutoetuse halduriga: Kersti Saar tel 667 4109, Anu Holmberg tel 667 4110, Aire Oolup tel 667 4120.

Vallavanema kolumn

Foto: Aule Sagen

Erik Sandla:
"Paanikaks ei ole põhjust. Tegutseme üksmeeles, rahu ja selget meelt säilitades."

Vallavanem Erik Sandla võtab kord kvartalis kokku olulisemad tegevused, otsused ja sündmused.

Head Harku valla elanikud, oleme koroonaviiruse leviku tõttu olukorras, kus me varem olnud ei ole. Riigis on kehtestatud eriolukord – koolid, raamatukogud, spordisaalid ja mitmed lasteaiad on suletud, ära jäävad rahvarohked kogunemised mis tahes valdkonnas. Seda seniks, kuni olukord normaliseerub. Ka vallavalitsuse töös on ümberkorraldusi. Oleme pidanud tühistama kodanike planeeritud vastuvõtude, elanikke nõustatakse telefoni ja e-kirja teel. Lapsevanemad saavad registreerida lapse sündi e-teenusena uues portaalis Rahvastikuregister.ee. Nakatunute arv on suurim Harjumaal, puutumata ei ole jäänud ka meie valla elanikud. Kinnitan, et teeme kõik, mis meie võimuses, et olukord kontrolli alla saada, kuid rõhutan, et peame tegema seda kõik koos, üksmeeles, rahu ja selget meelt säilitades. Panen kõigile südamele, et haigusega võitlemiseks kehtestatud meetmed on kohustuslikud ja järgimiseks. Järgige Vabariigi Valitsuse ja terviseameti juhiseid, hoolitsege hügieeni eest, tehke see vajadus selgeks ka oma lastele. Püsige võimalusel kodus oma lähedaste seas, hoidke end! Paanikaks ei ole põhjust, mistõttu ei ole vajadust poodidest esmatarbekaupa suurtes kogustes kokku osta, ent kaitseliitlasena tean, kui oluline on toidutagavara kodus hoidmine. Täpsemat infot, mida ja millistes kogustes on mõistlik koju varuda, leiate näiteks mobiilirakendusest "Ole valmis".

Kokkuvõtete tegemise aeg

Mõistagi on praegu prioriteet number üks viiruse leviku takistamine mis tahes moel ja viisil, ent kuna mul on saanud traditsiooniks vallalehes iga kolme kuu tagant kokkuvõtteid teha, kasutan seda võimalust, et heita ühiselt pilk peale olulisematele sündmustele.

Algas uus eelarveaasta, mille finantsraamistik sai esmakordselt kokku lepitud nii vara. Detsembris kinnitas vallavolikogu Harku valla tänavuse eelarve, mille tulude maht on 34,7 miljonit eurot. Sellest põhitegevusega teenitakse 28,2 miljonit, laenatakse 5 miljonit ja likviidset vara võetakse kasutusse 1,3 miljonit eurot. Eelarve peegeldab omavalitsuse hetkeseisu, nii rahvastikus toimuvaid muutusi kui ka valla arenguprioriteete. Suurim osa eelarvest läheb haridusse, mis moodustab eelarvest ligi 15 miljonit eurot ehk 64,5%. Koroonaviiruse pandeemia avaldab mõju sissetulekutele ja majandusele tervikuna – peame olema valmis vaatama üle eelarve võimalused uues olukorras.

Veebruari lõpus algasid Tabasalu hariduskompleksi ehitaja otsingud. Riigi Kinnisvara AS kuulutas välja rahvusvahelise riigihanke, millega otsitakse hariduskompleksi ehituse peatöövõtjat. Hoone arhitektuurikonkursi võitis ideekavand "Mets", mille autorid on Andro Mänd ja Pelle-Sten Viiburg arhitektuurbüroodest Doomino Arhitektid OÜ ning Hoov AB OÜ. Ehitushanke pakumuste esitamise tähtaeg on 3. aprill.

Käsitlemisel oli kolmanda kooliastme avamine Muraste-Suurupi piirkonnas. Muraste kooli hoolekogu laiendatud koosolek toimus 16. jaanuaril Meriküla õppe- ja spordikeskuses, kus vallavalitsus tutvustas sealse hariduskompleksi mitmekülgseid võimalusi õppetöö korraldamiseks, kuulas ära hoolekogu sisukohad ning vastas lapsevanemate küsimustele.

Lõpusirgele on jõutud haridusvaldkonna arengukava koostamisega, mis seab sihi järgnevas neljaks aastaks. Alates 27. märtsist saavad kõik sellega valla kodulehel tutvuda ning esitada kuu aja jooksul oma arvamusi e-kirja teel.

Soovin kõigile ilusat alanud kevadet. Püsige terved!

HARIDUS & KÜLAELU & TURVALISUS

Harku valla avatud külade raames tutvustame igas lehes külade säravamaid tähti, suurimat vara, mis meil on – meie inimesi.

HARKU VALLA AVATUD KÜLADE NÄDALA KORRALDUSTIIM

Türisalu küla

Ursula Mellis, milline on teie ja Harku valla lugu?

Sündisin 64 aastat tagasi Krõual, sealt kolisime isapoolse suguvõsa põlisesse koju Türisallu. Kodumaja paekivimüürid on osaliselt üles ehitatud vana- ja vanavanaisa kätega, hiljem isa taastatud. Vabad hetked veedan koduaias, kus võrsuvad viinamarjad, tomatid, mustikad, maasikad, ilutaimedest roosid ja rododendronid. Türisalul on imeline aura! Halva tujuga lähen männimetsa või mere äärde. Siin on kõik armas ja hingelähedane.

Kuidas on Türisalu siin elatud aja jooksul muutunud?

Enamik külarahvast on siia tulnud nõukaaja lõpus või päris hiljaaegu ning alles ajavad juuri alla. Minu lapsepõlves oli Türisalu väike kohake Türisalu panga läheduses. Külas oli kaheksa majapidamist, osa endised talukohad. 1970ndate lõpus hoogustus aianduskooperatiivide tulek. Kõik heinamaad, niidud ja põllud ehitati suvilaid täis. Nüüdseks on Türisalu paisunud üle 600 inimesega asulaks.

Millised on kõige meeldejäävamad külategevused?

Mis te teete, mis te teete ...
Sõna on **meie küla sädemetel**

Ursula Mellis, Türisalu külaseltsi asutajaliige, teab ja tunneb külaelu ja -tegevusi ning toimetab väsimatult oma põlistalus. / Foto: Tanel Ojaperv

Jaanipäeva tähistamine, mis inimesi liidab: suur lõke, ühiselt kaetud piknikulaud, muusika ja rahvatantsijad. Avatud külade päeva raames on näiteks taevasse lennutatud tõeline rakett, lisandunud on hõrgutistega kodukohvikud ning käsitöömeistrite näitused. Või sügislaul, kus müüdi oma-tehtud siirupit, suitsuliha, kala, kondiitri- ja pagaritooted, Peipsi sibulat ja küüslauku jpm.

Mis teeb teist küla sädeme?

Olen uudishimulik ja heatahtlik, ei tunne kadedust ega

pea pikka viha. Ma ei kipu ennast esile tõstma, kuid oma arvamus on mul alati olemas. Armastan ausust, töökust, teotatelsi inimesi ning muidugi peret, kodu ja loodust. Mul on kaks last ja neli imelist lastelast. Tütargi elab kodutänavas.

Harkujärve küla

Fea Üprus, olete Harkujärve kogukonnakeskuse kultuurijuht. Milline on teid käivitav mootor?

Harkujärvel paikneb kirik keset küla. Astud sisse ja satud lisaks maalinäitusele ja teevi-

Fea Üprus ütleb, et Harkujärve kogukonnakeskus on üks äraütlemata mõnus koht – siin võib teha, mida hing ihkab. / Foto: Lehti Kostabi

kusse või leiad end lugemis- toast, shindo-treeningult või flamenko- ja mustlastantsu samme õppimast.

Lühidalt, Harkujärve kogukonnakeskus on koht, kus teed, mida tahad. Tahtmist ja tege-

mist on palju, tegutsen rõõmu, vabaduse ja vastutustunde- ga. Vabadus annab hoogu, et toimetamistele suhkrukuk- sisse visata. Lisaks olen lap- sest saadik laval olnud, lavas- tajadiplomi saanud, jäneste mängimisest Piafini jõudnud ja nüüd kuus aastat Harkujärve draamastuudiot juhtinud.

Mis teeb Harkujärve eriliseks?

Harkujärve paneb sädelema Aino Järvesoo, kes 80-aasta- sena ehitas Harkujärve kiriku. Aino soovis, et eesti rahvas oleks haritud, eetiline ja jääks püsima.

Tema eriline armastus kuu- lus lastele. Lastele ja peredele tulebki panustada. Seetõttu on Aino mälestust väärtustavas kogukonnakeskuses lastehoid puuetega lastele, päevakeskus, huviringid, pereüritused, teatri- etendused. Lapsed tuisuvad kiriku trepist üles, viskavad altarivaibal hundiratast, män- givad klaverit ja rõõmustavad kirikuaeda omaistutatud mu- relipuude üle.

Kõik see – Aino, kirik ja lapsed – käivitabki mu tegutse- mismootori. Kui Aino oli kiri- kut ehitades 80 ja maalimisele sai keskenduda 60-aastaselt, pole meil mingit vabandust puge- da vanuse või väsimuse taha. Kes tahab selle daami elust rohkem teada saada, tul- gu külla 15. juulil – räägime Aino lugu, vaatame maale ja joome teed.

Harkujärve lasteaed tähistas esimest sünnipäeva

Alasniidu lasteaia filiaal Harkujärve lasteaed avas uue maja ukseid aasta tagasi. Hommikul lauldi lipu juures hümni, pidupäeva juhtis äsja talveunest ärrganud karu.

ANNELI PEDASK

Harkujärve lasteaia õppealajuhataja

Esimene aasta on möödunud tegusalt, ikka käsi käes nii murede kui ka rõõmudega. / Foto: Anneli Pedask

Esimesel sünnipäeval otsus- tasime eirata traditsiooni- list kujutelma peost ja lasime loovusel end kaasa haarata. Meie lasteaiale omaselt ar- vestasime planeerides, et iga laps oleks sündmuste keskel aktiivne osaleja.

2. märtsi päikesepaistelisel hommikul kell üheksa, kui Harkujärve lasteaia hoov oli täis sagimist ja ootusärevaid laste pilke, kutsus direktor Mariana kõik kokku lasteaia lipumasti juurde. Päeva pidu- likkuse rõhutamiseks heiska- sime sissejuhatuseks hümni lauldes Eesti lipu ja siis juhtis päeva edasi sõbralik karu, kes oli just ärrganud talveunest.

Sabatants, võileivatort ja käejäljeliputuba

Sünnipäevalaulud meenutasid hoovis koguni väiksemat sorti

laulupidu ning seejärel kutsus karu Piret kõik lapsed saba- tantsule. Kevadet tervitades ja- gasime lastele hommikusööki õues, pärast aktiivset liikumist maitseid viineripirukas ja tee imeliselt. Päev jätkus õpetajate soovil lasteaia ruumides, kus iga õpetaja oli ette valmista- nud töötoa või tegevuse ning lapsed said end proovile panna rühmast rühma iseseisvalt liikudes. Karu Piret tutvustas põnnidele, mida põnevat on võimalik kogu majas eri rüh- mades teha. Igäüks otsustas, mis enim köidab ja kuhu ta esimesena oma väikesed sam- mud seab.

Kõik said osaleda liiku- misõpetaja Kristina-Maria juhendatud loovliikumise toas,

muusikaõpetaja Hippo senso- motoorses koridoris, õpetaja Kaja palli-takistusraja rühmas, õpetajate Rita ja Laura muinas- jututoas, õpetajate Veronika ja Astridi lillevaniku meister- damise rühmas, õpetaja Jane laulu- ja tantsutoas, õpetajate Aime ja Marge-Elini käejälje- liputoas, õpetaja abide Kristina ja Svitlana juhendamisel meis- terdada söögitoas võileivatorti. Arglikumatele lastele andsid julgustuseks oma käe õpetaja abid ja assistendid Merike, Malle, Eva ning Meriliis.

Tunnete rajal ja õigel teel

Laste uneajaks ootas üllatus lasteaia personali – kuidas kogeda ise midagi põnevat ja end hetkeks tajude maa-

ilma unustada. Muusika- ja liikumisõpetaja valmistatud tunnete rajal tundsi üksteise toetamise jõudu. Peo lõpus nautisime lastega omatehtud võileivatorti.

Oleme esimese aasta jooksul palju teha jõudnud. Olulisim on mõistagi olnud märgata iga lapse vajadusi. Mudilaste ise- seisvust aitab lasteaia toetada sobilik ruumilahendus söögi- toa ja muude abiruumidega ning kogu personali ühtne väärtuspõhine arusaam. Eduka toimimise põhijõud seisneb õpetajate ja tegevusterapeudi Miroslava töös. Sellele on kaasa aidanud lapsevanemate usal- dus, et pedagoogiline personal teeb otsuseid, arvestades laste heaolu. Aitäh!

Vaadates tagasi nii sünni- päeva päevale kui ka möödu- nud aastale, saame tõdeda, et oleme õigel teel ja usume, et Harkujärve lasteaia kasvavad iseseisvust, viisakust ja avasta- misrõõmu täis lapsed. Õpetaja pole mitte infoallikas, vaid ka seoste looja ja väärtushinnan- gute kujundaja. Oleme laste arengu suunajad ja arengut toetava keskkonna loojad, et meie lastel oleks initsiatiiv, loovus, õpihuvi, probleemide lahendamise oskus, koostöö- võime ning harjutame selle käigus ka suhtlemist.

Leitud lõhkekehast andke teada kohe!

Kevade saabumisega saavad demineerijad aina enam väljakutseid lõhkekehade leidudele.

Lõhkekehad võivad olla väga erineva suuruse ning kujuga ning kindlasti on nende väljanägemisele jätnud jälje ka aeg, mistõttu võivad need olla tundmatuseeni muutunud. Kui inimene leiab eseme, mis on lõhkeke- hale sarnane või ta ei saa aru, millega on tegemist, siis tuleks kohe teavitada leiust numbril 112. Lisaks sellele on oluline tagada ka enda ja teiste läheduses olevate inimeste ohutus, järgides järgmisi reegleid:

- lõhkekeha ei tohi puutuda, liigutamine võib selle akti- veerida;
- leiust tuleb teavitada häire- keskus numbril 112 ja täita sealt saadud juhiseid;
- jätke häirekeskusele oma kontaktid ning olge kätte- saadav;
- märgistage leiukoht;
- hoiatage läheduses viibi- vaid inimesi ja ärge lase kedagi leitud eseme lähedusse.

Kindlasti ei peaks inimesed kartma, et demineerijad tulevad kaua või nende kutsumine toob kaasa sekeldusi. Demineerijad on valves 24/7 ning reageerivad kõigile sündmustele kohe. Kui demineerijad on hõivatud teise väljakutsega, võtavad demineerijad teiega ühendust ja lepatakse kokku edasine tegevus: kaua peab ootama, kuhu sõita, kuidas tagada leiu puutumatust jne.

Leiust teatamine on vajalik ohu likvideerimiseks ning on seaduse järgi iga kodaniku kohustus.

PÕHJA PÄASTEKESKUS

Innove õppekava- ja metoodikaagentuuril ilmub video, kus peaspetsialistid Kristin Veltri ja Anna Golubeva vastavad küsimustele, mis lapsevanemaid vaevavad – alustades süümeepiinadest ja ülekoormusest kuni tühja külmkapi ja pidevalt piiksuvate ekraanideni.

SA INNOVE

Ma ei saa ise ka enam aru, kas ma olen vanem, õpetaja või tubli kodukontorist töötaja?

Sa ei peagi praegu kõike 100% tegema. Mitte ühelgi institutsioonil ei ole sulle praegu selliseid ootusi. Pane paika prioriteedid ja anna julgelt teada, kui ei tule toime – kas lapse koolile või tööandjale. Keegi teine ei näe sinu pähe ega tunne sinu tundeid. Teavita ise, kui sul on raske.

Mida teha, kui internet ei tööta, e-kool on jälle maas?

Mõttele nii: mis siis! Kõigepealt rahune, astu korraks kõikidest seadmetest eemale, proovi uuesti, ja kui siis ka ei toimi, siis anna telefoni teel koolile teada, et tehnika ei toimi.

Leppige sellega, et te ei ole IT-spetsialist, keegi ei saa teilt seda ka oodata.

Lapsed on nüüd terve päeva kodus ja külmkapp on kogu aeg tühi.

Muidugi kulub kodus praegu toitu palju enam kui tavaliselt. Eriti teismelised võivad käia külmkapi vahet päris tihti. Teavita oma lapsi sellest, mildest toiduainetest plaanid teha lõuna- või õhtusööki ja mida võib süüa vahelalaks. Nii ei teki tühjust tüli. Kaasa ka lapsed toidutegemisse, las nad aitavad.

Kui söögi valmistamisega või toiduainete varumisega on rahalisi raskusi, siis ole julge ja aus. Pöördu kohaliku omavalitsuse poole või anna teada koolile, küsi abi.

Lapse ülesanded on mulle väljakutseks. Ma ei oska!

Võta rahulikult. Paljud vanemad, ka algklassilaste vanemad on mures, et nad ei oska lastele antud ülesandeid ise lahendada. Keera õpikus või töövihikus paar lehekülge tagasi – ilmselt on seal lihtne selgitus ja õpetus olemas. Ära häbene! Laps õppis antud teemat alles hiljuti, vanemad aga aastakümneid tagasi.

Võid lapsele tunnistada, et ei oska seda ülesannet. Vajadusel teavita kooli. Sinu roll ei ole anda uut sisu lapsele edasi.

24/7 perega, taustaks surisevad ekraanid, suured tahavad abi õppimisel, väiksed tahavad tähelepanu...

Hinga, peatu, mõtle läbi: mis on hetkel prioriteet? Endast väljas olles on alati prioriteet rahuneda. Kõnni teise tuppa, jaluta veidi. Kui lapsed on piisavalt suured, siis jaluta 30 minutit õues.

See on erakordne olukord meile kõigile – liiga paljud

Emotsionaalne tugi lapsevanemale distantstõppe ajal

Vanemate õlul on rohkem ülesandeid kui tavaliselt, samuti ärevust ja hirmu. / Foto: Pexels

tahavad korraks meie tähelepanu. Eemaldumine, korraks oma aja võtmine on siin võtmesõnaks.

Mida rohkem ma loen ja vaatan, seda hullemaks tundub, et olukord läheb...

Loobuge raskest ajaks nõia-

kunstist ja oraaklitest, usaldage ainult tunnustatud meediaväljaandeid. Ärge minge paanikaga kaasa, ärge jagage sotsiaalmeedias levivaid kontrollimata fakte. Mida suurem on hirm ühiskonnas, seda keerulisem on meil igapäevaselt toimida.

Olen halb ema. Olen juba mitu korda häält tõstnud ja uksi paugutanud...

Sa oled hea ema. Su lapsed armastavad sind tingimusteta. Me oleme inimesed, nii emad kui ka isad ärrituvad mõnikord. Kui olukord läheb üle piiri, kui sa lihtsalt ei suuda,

siis pärast eemaldumist korda endale: ma tulen sellega toime, kõik möödub.

Sotsiaalmeedias näib, et teised tulevad toime kümme korda paremini kui mina...

Vaata olukorda kainelt. Sotsiaalmeedias levibki kõik-sugu infot. Sina mõtle nii: ma annan endast parima ning et siin, sellel ajahetkel teen ma täpselt nii nagu parimaks pean.

Kõige olulisem – päeva jooksul tekkinud kriisid tuleb abikaasa, tööandja, kolleegiga läbi arutada. Juba mõne tunni pärast näed ka ise, et midagi hullu tegelikult ju ei olnudki. See oli vaid hetk, midagi pole katki, kõik läheb mööda, ka rahu ja vaikuse aeg tuleb tagasi.

Ma lähen hulluks kõikidest nendest piiksudest ja teavitustest. Minul ja minu lapsel on korraga lahti 11 vestlusgruppi...

Stopp! Anna teada oma tööandjale või lapse õpetajale, et see pole mõistlik lahendus, töötajad või õpilased ei suuda erinevates selge nimeta gruppides orienteeruda.

Infomüra väsitab meid. Mida vähem, seda parem. Ole olulise info jaoks saadaval, aga ära ole kogu aeg olemas mis tahes teavituste osas.

Kui kaua see veel kestab? Ma enam ei suuda...

Tegelikkuses ei oota keegi meilt imetegusid. Me ise piitsutame ennast liialt. Tahame olla tublid, ootame endast liiga palju. Tegelikult on kõik inimesed vahel ärevad ja tõstavad häält.

Vaadake videot: www.innove.ee

VAIMSE TERVISE HOIDMISE PÕHIMÕTTED

STRESSIROHKETEL AEGADEL ON ERAKORDSELT OLULINE TUGEVDADA OMA VAIMSET TERTIST.

JÄRGI KÜLLALT KINDLAT PÄEVAKAVA, TEE ENDALE PLAANI, MILLAL MINGI TEGEVUSE ETTE VÕTAD.

MAGA – PIISAVALT JA ÕIGEL AJAL (8 TUNDI ÖÖSEL) HEA UNE NPID LEIAD: peaasi.ee/uni

SÖÖ – TERTIST TOETAVALT (MITMEKESINE, REGULAARNE, KÕIK TOIDUAINERUPID)

LIIGU – TRENN VÕI MUUD FÜÜSISELT AKTIIVNE (TUNN IGA PÄEV), VÕIMALUSEL ON HEA ÕUES LIKUMINE, KUID LIKUMINE ON VÕIMALIK KA KODUSTES TINGIMUSTES JA VEEBIST LEIAB ROHKESTI ERINEVAID TRENNIÜHISEID.

TEE IGA PÄEV VÄHEMALT ÜKS POSITIIVNE TEGEVUS, MIS SULLE RÕÕMU PAKUB.

STRESSIROHKEL AJAL **VÄLDI** ALKOHOLI, SUITSU JA NARKOOTIKUME.

KUI SUL ON MURE, RÄÄGI KELLELEGI, KEDA USALDAD.

KÜSI ABI

ABI SAAB KÜSIDA KA PEAASTEE VEEBINÕUSTAMISEST peaasi.ee/kysi-noustajalt

VÕI LASTEABI **116111** JA OHVRIABI **116006** TELEFONDELT.

Perearstide töökorraldus ja soovitused patsientidele

Eesti tervishoiusüsteem on koroonaviiruse epideemiaga toimetulekuks üle viidud teisele valmisolekutasemele. See tähendab, et peamine ülesanne on vältida viiruse levikut riskirühmade seas (üle 60-aastased ja kroonilisi haigusi põdevad inimesed) ja vähendada inimestevahelisi kontakte. Eeskätt keskendutakse raskelt haigestunud isikute ravimisele. Enam ei testita kõiki reisilt saabunud ning haige inimesega kokku puutunud isikuid.

Alates esmaspäevast, 16. märtsist on ümber korraldatud ka perearstide töö. Peatatud on perearstikeskuste plaanilised vastuvõtud ja ennetustegevus. Perearstikeskusega palume ühendust võtta telefoni teel ja ainult tervisemurede korral. Töövõimetus- ja hoolduslehti saab taotleda samuti telefoni teel ning need väljastatakse digitaalselt. Perearstikeskusest saab telefoni teel nõu, kas pöörduda kiirabisse, tulla perearstikeskusesse kohale või jälgida oma tervist kodus ja leevendada sümptomeid.

KUI SUL ON TEKINUD HINGAMISTEEDE HAIGUSELE ISELOOMULIKUD SÜMPTOMID

- Kõik hingamisteede haigustega inimesed peavad jääma töölt eemale ja vajadusel haiguslehele.
- Ilma krooniliste haigusteta inimeste jaoks on kolm päeva kestev palavik kuni 38,5 kraadini ohutu. Vajadusel võib kasutada palavikualandajana paratsetamooli ja ibuprofeeni. Neid kaht toimeainet on lubatud kasutada ka koos. Toimeaine nimetus on kaubamärgi nimetuse all kaldkirjas. Annustamise infot loe pakendi infolehel, ära võta liiga väikest ega liiga suurt annust! Loe infolehel ka vastunäidustusi ja võimalikke koostoimeid teiste ravimitega.
- Kui palavik on üle 38,5 kraadi ja kestab kauem kui kolm päeva, tuleb konsulteerida perearstikeskusega, sest praegu ringleb ka muid nakkushaigusi, mille ravivajadust tuleks hinnata.
- Ka muid sümptomeid saab leevendada vastavalt apteekri juhistele või kasutades rahvaravi võtteid. Võimalusel telli ravimid koju e-apteegi kaudu.

KUIDAS ERISTADA KOROONAVIIRUST TEISTEST HINGAMISTEEDE HAIGUSTEST?

- Tõenäoliselt ei ole tegemist koroonaviirusega, kui esikohal on nohu, kõrvavalu, kurguvalu või villiline nahalööve (praegu on ringlemas mitmed erinevad viirused, seal hulgas tuulerõuged).

- COVID-19 meenutab sümptomite poolest grippi: tekib palavik ja kuiv köha. Haigel võib esineda väsimus ja lihasvalu. Haigus kulgeb enamasti kergelt – umbes 90% haigestunutest ei vaja üldse arstiabi.
- Koroonaviiruse suhtes testitakse ainult raskelt haigestunud (korralikule ravile allumatu palavik, hingamisraskus, tugev valu rinnus) või haigestunud meditsiinitöötajaid. Haiglavi mittevajavaid patsiente ei testita. Testi tegemine ei anna kindlust, et inimene on nakkusvaba, peiteajal on test petlikult negatiivne ja nakatumine võib toimuda ka pärast testimist. Koroonaviiruse ravi sõltub patsiendi sümptomite raskusest, mitte analüüsi tulemustest.
- COVID-19 vastu spetsiifilist ravi ei ole, ravi keskendub sümptomite leevendamisele. Antibiootikume kasutatakse vaid juhul, kui on tekkinud kopsupõletik.

HELISTA PEREARSTIKESKUSESSE JA KONSULTEERI PEREÕEGA, KUI SUL ON

- palavik üle 39 kraadi, mis ei allu või allub halvasti palavikku alandavale ravile;
- hingamisraskused (kui Sul on raske rääkida täislausetega või kui huuled on muutunud sinakaks);
- valus hingata või tugev valu rinnus.

NB! Perearstikeskusse mine kohale vaid siis, kui oled perearstikeskusest selleks juhised ja vastuvõtuaja saanud.

Koroonaviirus (COVID-19) on ohtlikum eakatele, üle 60 aasta vanustele inimestele ja krooniliste haiguste põdejatele (südame-veresoonkonnahaiguste, diabeedi ja hingamisteede krooniliste haiguste korral, samuti kasvaja ravist ravi ja immuunsüsteemi pärssivat ravi saavatele patsientidele). Kõige rohkem ohustab raskesti haigestumine üle 80-aastaseid inimesi. **Pöördu sellisel juhul sümptomitega pigem varem kui hiljem!**

HELISTA NUMBRILE 112 JÄRGMISTEL JUHTUDEL:

- õhupuudus, hingamisraskused, tugev valu rinnus;
- kui haigel esinevad teadvuse häired, segasusseisund;
- äärmine jõuetus.

Juhend lapsevanemale ägeda haigusega lapse koduseks raviks COVID-19 pandeemia ajal

KOROONAVIIRUSHAIGUS ON VIIRUSINFEKTSIOON, MILLE PÕHISÜMPTOMID ON HALB ENESETUNNE, KÕHA, PALAVIK.

1. Kodune ravi on nagu iga teise hingamisteede viirusinfektsiooni ravi.
2. Jälgi kodus lapse seisundit.
3. Paku talle rohkelt juua, vajadusel sagedasti väheses koguses.
4. Võta alla palavik, mis on üle 38,5 °C, kas ibuprofeeni või paratsetamooliga. Võid anda neid ka vaheldumisi, siis võib ravimite andmise vahe olla 3–4 tundi.
5. Nohu korral kasuta vajadusel füsioloogilist soolalahust ja teisi käsimüügi ninatilkasid ninna.
6. Köha leevenda soolalahuse inhalatsioonide või käsimüügis müüdavate köharavimitega. Alla 2-aastasele lapsele ära röga-lahtistit anna.
7. Uuri, kas pereliikmetel on olnud kontakte võimaliku koroonaviirusnakkusega patsiendiga.

VÕTA ÜHENDUST PEREARSTIKESKUSEGA VÕI HELISTA 1220 (LIINID VÕIVAD OLLA HÕIVATUD, ÄRGE LASKE ENNAST SELLEST HEIDUTADA), KUI:

- 1) palavik on kõrge ehk
 - a) 39–40 °C,
 - b) 3–6-kuusel imikul üle 39 °C,
 - c) alla 3-kuusel imikul üle 38 °C;
- 2) palavik ei taha õiges doosis antud palavikualandajaga langeda;
- 3) üle 38,5 °C palavik on püsinud üle 3 ööpäeva;
- 4) laps on muutunud loiuks;

- 5) tekkinud on hingeldus – laps hingab raskelt või kiiresti;
- 6) laps pole pissinud või on pissinud vähe viimase 8–12 tunni jooksul;
- 7) lapsel on krooniline haigus;
- 8) tegemist on alla 3-kuuse lapsega;
- 9) algselt oli laps nn kergelt haige, kuid nüüd on lisandunud eelnimetatud nähud.

Informeeeri kindlasti, et Su lapsel, teistel pereliikmetel on olnud teadaolevat kontakti koroonaviiruses inimesega.

KUTSU KIIRABI (ÄRA KÕHKLE, KUI SUL ON ALLA 6-KUUNE LAPS), KUI:

- 1) palavik on
 - a) üle 40 °C,
 - b) 3–6-kuusel imikul üle 39 °C,
 - c) alla 3-kuusel imikul üle 38 °C;

JA/VÕI esineb üks või enam järgmistest sümptomitest:

- 2) on tekkinud krambid;
- 3) laps on muutunud äärmisel loiuks, uniseks, tema jume on muutunud;
- 4) on tekkinud hingeldus, hingamisraskus;
- 5) laps keeldub joogist;
- 6) laps on viimase 8 tunni jooksul vähe pissinud;
- 7) lapse krooniline haigus on ägenenud.

Informeeeri kindlasti, kui Su lapsel, teistel pereliikmetel on olnud teadaolevat kontakti koroonaviiruses inimesega.

ÄRA KARDA ARSTIGA KONSULTEERIMAST KA TEISTE SIND HÄIRIVATE HAIGUSNÄHTUDE KORRAL.

Kuidas kaitsta eakaid koroonaviiruse eest?

Meie vanemaealine elanikkond on vastu pidanud mitu riigikorda, tulnud läbi tules ja veest ning saanud hakkama ka kõige kitsamates oludes. Seetõttu võib paljudele tunduda, et praegused soovitusel on üle reageerimine või eakate isoleerimisega tehakse neile isegi ülekohut. See ei vasta tõele. Eakatel on uue viirusega raskelt haigestumise risk väga suur: eakateks arvestame siin 60-aastaseid ja vanemaid, kusjuures eriti suur on risk üle 80-aastaste hulgas. Kui me ei reageeri kohe ja väga jõuliselt, siis satuvad kõige rängema löögi alla meie eakad. Seetõttu palume alltoodud soovitusesse suhtuda äärmise tõsidusega.

Uus koroonaviirushaigus COVID-19 levib Eestis ja on jõudnud juba paljudesse kogukondadesse. Haigestumine kulgeb küll ligi 90%-l juhtudest kergelt, aga eakate hulgas on kergete haigusjuhtude osakaal palju väiksem. Raskest ja eluohtlikust haigusest on enam ohustatud üle 60-aastased inimesed ja krooniliste haigustega patsiendid (südame-veresoonkonnahaigusi, diabeeti, hingamisteede kroonilisi haigusi põdevad, samuti kasvajaavastast ja immuunsüsteemi pärssivat ravi saavad patsiendid).

Praegu oleme jõudnud viiruse leviku sellisesse faasi, kus suure tõenäosusega enam ei õnnestu viiruse edasist levikut takistada ja tähelepanu teravik tuleb pöörata raske kuluga haigusest kõige enam ohustatud inimestele. Kuna haigus levib inimeselt inimesele, on riskigrupi kaitsmine targalt käitades võimalik.

SOOVITUSED VANEMAEALISTELE

■ **TÜHISTAGE KÕIK MITTEVAJALIKUD JA VÄLDITAVAD KODUST VÄLJAS KÄIMISED JA KOHTUMISED.** Praegu ei ole sobiv aeg pidada sünnipäevi, pulma-aastapäevi, katsikuid ega muid pidusid. Jälgige ametlikke juhtnööre, riigi või terviseameti antud vastavasisulisi juhiseid. Ärge kutsuge endale külalisi (ka mitte pereliikmeid) ja ärge minge ise külla. Ärge kutsuge lapselapsi enda juurde hoida! Lapsed ei ole praegu riskigrupp ja nemad haigestuvad kergelt, kuid perekondlikus olukorras on Teie endi nakatumise oht suur.

■ **TEHKE PLAAN SELLEKS PUHUKS, KUI PEAKSITE HAIGESTUMA.**

- Leppige lähedastega kokku, kellele tuleb haigestumise korral helistada. Kui selliseid lähedasi ei ole, siis tuleks helistada perearstikeskusesse või kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajale. Veenduge, et Teil on olemas vajalikud telefoninumbriid.
- Varuge tavalisi ravimeid, mida olete harjunud tarvitama ülemiste hingamisteede haiguste korral: palavikuvastandajaid, köhahäiritsid vms. Arvestama peaks umbes ühe kuu ravimivaruga.
- Tehke kindlaks, et Teie lähedased on kursis Teie igapäevase raviskeemiga või teavad, kust seda leida. Raviskeem peaks olema kirja pandud ning paigutatud nähtavale kohale, näiteks külmkapi peale.

■ **PALJUD EAKAD ELAVAD KOOS INIMESTEGA, KES KÄIVAD TÖÖL VÕI LASTEAIAS. KA KOOS ELADES TULEB RAKENDADA NAKKUSE LEVIKUT TÕKESTAVAD VÕTTEID, NÄITEKS:**

- kõik, kes tulevad koju, peavad esimese asjana pesema käsi;
- eakas pereliige peaks võimalusel elama teistest pereliikmetest eraldi ja nendega lähikontakti vältima. Kui eraldi tuba pole võimalik, siis on soovituslik hoida teiste inimestega 1–2-meetrise distantsi;
- pindasid, mida palju puudutatakse, tuleks sageli puhastada. Siia kuuluvad näiteks lülitid, ukseingid, teleripuldid, arvutid, telefonid, vannitoa tasapinnad, köögilauad ja köögi töötasapinnad, külmkappide ukse, öökapid. Puhastamiseks sobib spetsiaalsete puhastusvahendite puudumisel ka kõige tavalisem seebivesi. Koroonaviirused hävivad 60-kraadise kuumuse käes 30 minutiga, seega tuleb ka puhastustappe regulaarselt pesta;
- tubasid tuleb tuulutada nii sageli kui võimalik;
- kui keegi pereliikmetest on haigestunud, siis peaks ta kandma maski. Maski kandmine on otstarbekas kahes olukorras: haigestunu peab kandma, et ei nakataks teisi, ja samuti peaks kandma maski see (hooldaja, tervishoiutöötaja), kes haigestunut hooldab. Arusaadavalt ei ole igas peres maskid kättesaadavad, sellisel juhul peab haigestunud inimene rangelt kinni hoidma elementaarset hügieenist: sage käte pesemine vee ja seebiga vähemalt 20 sekundi vältel, eraldi sööginõud, ühekordsed taskurätikud, mida ei tohi korduvalt kasutada jne.

■ **PLANEERIGE OMA ELU ETTE: VAADAKE ÜLE JA VARUGE KAHE NÄDALA TOIDUVARU JA ÜHE KUU RAVIMIVARU.**

- Võimalusel ärge käige ise poes ja apteegis, selle asemel paluge seal käia lähedastel või kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajal. Kui peate siiski ise kauplustes ja apteegis käima, siis mida harvem, seda parem.
- Võimalusel koostage poe- ja apteeginimekirjad ning laske abistajatel kõik asjad ühe korraga tuua ja üle ukse anda.
- Digiretsepte saab välja osta ka teine inimene. Apteegis retseptiravimeid ostes on vaja selle inimese ID-kaarti, kes ostab, ning selle inimese isikukoodi, kelle nimele ravimid on välja kirjutatud (kelle jaoks ostetakse).
- Kui toidu ja ravimid toob keegi teine, tuleks hästi säilivad ja külmutamist nõudvad asjad pakida eraldi kottidesse. Külmkapis hoitavad asjad tuleb tõsta külmkappi ja pärast seda hoolsalt käsi pesta. Kauem säilivad asjad võiksid ukse juures kotis seista pikalt: paberikottidel püsib viirus eluvõimelisena 24 tundi ja kilekottidel 2–3 päeva.

- Kui Teil ei ole Eestis lähedasi, kes saaksid Teid abistada, või on lähedased haigestunud, siis võtke palun ühendust kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajaga.

■ **PEREARSTIKESKUSED JA HAIGLAD JÄTKAVAD TÖÖD.**

- Suurt osa probleemidest on võimalik lahendada telefoni või e-kirja teel ja need on praegu eelistatud suhtluskanalid. Pidage oma pereõe või -arstiga telefoni teel nõu, kuidas oleks Teie probleemi korral arukam talitada.
- Kui vajate vastuvõttu ja läbivaatust, antakse Teile vastuvõtule tulemiseks kindel kellaaeg – pidage sellest kellaaegast kinni, ärge hilinege ja ärge tulge ka liiga vara. Praegu püütakse tavalisest veel enam vältida seda, et palju patsiente peaksid ühe ukse taga korraga ootama.
- Kui Teil on tervisemure, siis ärge olge ka liiga tagasihoidlik, vaid parem helistage perearstikeskusesse nõu küsimiseks. Telefoni ootejärjekorrad võivad olla pikad, sellest ei maksa heituda.

■ **PALJUD EAKAD KÄIVAD TÖÖL. PALJUD EAKAD TÖÖTAVAD KA MEEDIKUTENA. TÖÖL KÄIMINE EI OLE KEELATUD, KUI JÄRGITAKSE HÜGIEENINÕUDEID JA LIHTSAID ETTEVAATUSABINÕUSID.**

- Võimalusel vältige ühistransporti ja sõitke oma autoga või minge tööle jalgsi.
- Käige ainult seal, kus tõesti on hädavajalik, eelistatult marsruudil töö-kodu-töö.
- Võimalusel hoidke inimestega kahemeetrist vahet.
- Peske hoolsalt käsi pärast teiste inimeste läheduses olemist, pärast õuest tulemist, pärast tualeti kasutamist, enne sööki, pärast liftiga sõitmist jne.
- Lõpetage kätlemine, kallistamine ja muud välditavad kehalised kontaktid kõigi inimestega.
- Vältige kätega näo puudutamist.
- Kui tunnete end haigena või isegi haiglasena, siis jääge koju ja vajadusel paluge töövõimetuslehte.

■ **PALJUD EAKAD ELAVAD HOOLDEKODUDES.**

- Hooldekodude ja haiglate külastamine on praegu rangelt keelatud!
- Hoidke oma lähedastega kontakti telefoni teel, et isolatsiooni sattunud eakat emotsionaalselt toetada.

■ **PIIRAKE ÄREVUST VÕI STRESSI TEKITAVATE UUDISTE VAATAMIST, KUULAMIST VÕI LUGEMIST.** Otsige informatsiooni ainult usaldusväärsetest allikatest ja eeskätt selleks, et saada juhiseid edasiste tegevuste planeerimise ning iseenda ja oma lähedaste kaitsmise kohta. Vaadake uudiseid kindlatel aegadel päeva jooksul, üks või kaks korda. Ehmatav ja praktiliselt lakkamatu uudisvoog käimasoleva pandeemia kohta muudab lõpuks igapäevase murelikuks.

■ **ÜKSI KOJU ISOLATSIOONI JÄÄMINE VÕIB OLLA EMOTSIONAALSELT VÄGA RASKE JA TUNDUDA ÜLEKOHTUNE.** Leppige oma sõpradega või pereliikmetega kokku regulaarsed telefonikõned või videokõned, lugege mõnda raamatut, mida olete ammu planeerinud lugeda, leidke võimalusi ka kodu piires liikuda ja kehalist aktiivsust säilitada.

SOOVITUSED VANEMAEALISTE LÄHEDATELE

- Viige ennast kurssi ravimitega, mida Teie lähedane igapäevaselt tarvitab. Kõike ei pea pähe õppima, aga raviskeem koos ravimite nimetustega, päevas võetavate tablettide arvu ja ajastusega (hommik, õhtu) peaks olema arusaadavalt kirja pandud ning nähtaval kohal (nt külmkapi peal).
- Leppige kokku plaan juhiks, kui Te ise haigestute või Teie pere eakas liige haigestub. Kes võtab üle vastutuse toidu ja ravimite eest, kes helistab perearstikeskusesse või sotsiaaltöötajale? Leppige need asjad juba eelnevalt kokku.
- Leppige kokku ka regulaarsed telefonikõned või videokõned. Sotsiaalne isolatsioon võib inimestele mõjuda raskelt, eriti kui seni on inimene olnud iseseisev ja hästi hakkama saanud.

SOOVITUSED VANEMAEALISTE TÖÖANDJATELE

- Sageli ei pruugi tööandja teada oma vanemaealiste töötajate kroonilistest haigustest. Terviseandmed on delikaatsed isikuandmed ja seetõttu tuleb kõiki vanemaealisi töötajaid vaadelda kui potentsiaalselt suure riskiga isikuid.
- Võimalusel tuleks praegu leida vanemaealistele töötajatele sellised tööülesanded, kus ei pea inimestega näost näkku kohtuma, maksimaalselt tuleks kasutada kodukontorit, telefonitööd ja digilahendusi. Kui see pole võimalik, siis tuleb töökohas rangelt järgida hügieenireegleid.
- Võimalusel võiksid vanemaealised töötada eraldi kabinetis või vähemalt eraldi toanurgas teistest inimestest kahe meetri kaugusel.

SOOVITUSED HOOLDEKODUDE OMANIKELE

- Palaviku või ülemiste hingamisteede haigusnähtudega personalil on hooldekodudesse tööle minek rangelt keelatud!
- Tungivalt soovituslik on hooldekodudes seada sisse kord, kus kogu klientidega kokku puutuv personal peab end enne tööle tulemist kodus kraadima. Palavikuga tööle tulek on keelatud.
- Hooldekodude omanikel on vaja varakult mõelda lahendustele olukorras, mil osa personalist on haigestunud või karantiinis.

Eesti Perearstide Selts

See, et viirus on pannud sind kodusesse isolatsiooni või karantiini, ei tähenda, et annad sellele kontrolli oma elu üle.

MAIRE RIIS

Traumaterapeut, kriisikonsultant

Theodore Roosevelt on öelnud: tee seda, mida saad, sellega, mis sul on, seal, kus sa oled.

Pea meeles, et teed sellega ühiskonnale teene

Sinu kodune isolatsioon või karantiinis olemine aitab teisi. Sa aitad vähendada teiste haigestumise võimalust. Oma isetu tegevuse kaudu näitad kollektiivset sotsiaalset vastutust ja annad oma panuse viiruse leviku tõkestamiseks. Sel moel mõeldes on kergem säilitada eneseaustust.

Kui isolatsioon või karantiiniperiood on läbi, peaks teistel inimestel see meeles olema, et nad ei hoiaks eemale neist, kes seda kohustust on täitnud.

Püsi aktiivne, loo igapäevarutiinid

Loo endale igapäevaste tegevuste rutiin, et teaksid, mida sellel päeval teed. Nii suurendad kontrolli oma elu üle ja vähendad abitust, suurendad stabiilsust ja turvalisust. Füüsiline koormus (leia endale sobilikud harjutused ja tee neid), isiklik hügieen ja regulaarsed tegevused (nt kindlatel kellaaegadel söömine, suhtlemine teistega, õppimine, muusika kuulamine, raamatu lugemine, asjade sorteerimine vm) aitavad luua korrastatuse, mis on vajalik uues ja ebaselges olukorras.

Suhtle teiste inimestega

Sotsiaalmeedia võimaldab teil vestelda ja näha teisi Facebooki, Skype'i ja muu sotsiaalmeedia kaudu. Suhtle telefoni teel. Loo endale harjumus (kui sul seda varem pole) suhelda teiste inimestega iga päev. Suhtlus on isolatsioonis või karantiinis olles eriti oluline. Anna oma suhtlusringile sellest soovist teada. Teistega rääkimisel jälgi, et põhiteema EI oleks koroonaviirus.

Muremõtteid saab ohjata

On loomulik, kui sa muretsed võimaliku nakatumise pärast. Kui sul on aga liiga palju muremõtteid, mis pole seotud tervisekaebustega, mille osas arstiga konsulteerida, siis tuleks need mõtted kontrolli alla saada. Sa võid need mõtted peatada (öelda endale stopp!) ja asendada toetavate mõtetega, näiteks: "ma teen, mida suudan"; "ma tulen toime" või öelda endale midagi, mis on sind ka varem toetanud.

Abiks on, kui juhid mõtted eemale: vaatad filme või seriaale, mängid (rahulikumaid) videomänge, lahendad ristõnu, Sudokut, paned puslet kokku, loed raamatut, mängid lauamänge või tegeled muu endale meelepärase tegevusega.

Sa võid oma muretsemist

Soovitused **koduses isolatsioonis või karantiinis** olevale inimesele

World Health Organization

Kuidas COVID-19 puhangu ajal stressiga toime tulla?

Kriisi ajal on loomulik, et olete kurb, segaduses, hirmunud või pahane. Abiks võib olla jutuaajamine inimestega, keda te usaldate. Võtke ühendust sõprade ja sugulastega.

Kui peate jääma koju, hoolitsege oma tervise eest – sööge korralikult, magage, olge füüsiliselt aktiivne ja suhelge pereliikmetega ning e-posti ja telefoni teel sõprade ja sugulastega.

Ärge püüke oma tundeid maha suruda tubaka, alkoholi ega muude meelemürkide abil.

Kui tunnete, et olete emotsionaalselt ülekoormatud, rääkige tervishoiutöötaja või nõustajaga. Koostage kava, kuhu minna ja kuidas otsida abi füüsilise ja vaimse tervise probleemide korral, kui seda peaks vaja olema.

Tehke faktid selgeks. Koguge teavet, mis aitab teil õigesti hinnata riske, et saaksite võtta mõistlikud ettevaatusabinõud. Leidke usaldusväärne allikas, näiteks Maailma Terviseorganisatsiooni veebileht või riiklik Terviseamet.

Et mitte liialt muretseda või ärritada, vaadake ja kuulake vähem selliseid meediakajastusi, mis teie muret tekitavad.

Kasutage oskusi, mille abil olete minevikus ebameeldivate olukordadega toime tulnud, et haiguspuhangu raskuste ajal oma emotsioone ohjata.

edasi lükata ja piirata seda kindla ajaga päevas. Kuid mitte vahetult enne magamaminekut. Näiteks pealelõunal 10–20 minutit. See on sinu "muretsemise aeg". Kui muremõtted tulevad teisel ajal ja sa

nendega midagi muud peale muretsemise teha ei saa, siis lükka need edasi lubatud muretsemise ajale.

Küsi endalt, kas on midagi, mida sa saad enda olukorda arvestades teha. Midagi, mis

parandaks su enesetunnet? Tee seda.

Piisab kui viid end uudistega kurssi mõned korrad päevas

Kui tunned, et pidev uudiste

jälgimine teeb sind rahutuks, siis piira seda. See aitab sul rahulikuks jääda. Kuna päeva jooksul uudiseid korratakse, ja kui sa oled pidevas uudistevoos, siis märkad peagi, et muudab sind aina rahutu-

maks. Leia endale usaldusväärne ametlik kanal. Piisab, kui jälgid seda mõned korrad päevas.

Tasakaalu meile kõigile! Koos saame hakkama!

KULTUUR & TEATED

Kui muuseumid ja teatrid, kinod ning kohvikud on kinni ja kodune raamatuports ammu läbi hekseldatud, ei maksa meelt heita. Kultuurist saab osa ka koduseinte vahel.

MARI KUKK

Muusikalemb saab iga päev tasuta ooperit!

Metropolitan Opera alustas kampaaniat "Nightly Met Opera Streams". Ooperihuvilised saavad vaadata ooperisalvestiste tasuta veebiülekanneid. Meti ooperite salvestusi sai varem vaadata Forum Cinemas kinodes, nüüd näidatakse igal õhtul mõnda tippteost 14 aasta HD-salvestiste hulgast. Kõik ülekanded on tasuta ja algavad kell 19.30 EDT ehk Eesti aja järgi 01.30 järgmisel

Mida teha, et kultuurisoolikas kodus olles ära ei kuivaks?

kuupäeval. Neid on võimalik järele vaadata 20 tunni jooksul. Vaadake lähemalt www.met-opera.org. Samuti saab etendusi vaadata mobiilirakenduse Met Opera on Demand kaudu.

Lugemishuvilised, kasutage raamatukogu digikanaleid!

Rahvusraamatukogu pikendab kõiki laenutustähtaegu alates 12. märtsist kuni 5. maini (ka Harku valla raamatukogud on tähtaegu pikendanud) ja palub praegu teoste tagastamisega mitte kiirustada. Raamatuid saab tellida ESTERi keskkonnast vahendusel ja need saab kätte peale Raamatukapi ka rahvusraamatukogu fuajeest laua pealt nimeliste pakkidena.

Digitalarhiivist DIGAR leiab suure hulga digitaliseeritud materjale, nagu raamatuid, pilte jms: Digar.ee/arhiiv. DIGAR Eesti arhiivist leiab vanemaid digitaliseeritud ajalehti ja ajakirju. Seal on kokku kättesaa-

Soovitusi koduseks kultuurinautimiseks jagab ka kultuuriministeerium. Loetelu võimalustest on siin: Kul.ee/kultuurkodus.

elukorraldusega kohanevad. Teretulnud on jäädvustused, kuidas eriolukord on muutnud harjumuspärasest ümbritsevat, samuti ülesvõtted sellest, kuidas perega aega veedate; olgu siis koduseinte vahel või looduses matkamas ja sportimas. Kui soovite kaastöö saata e-posti teel, on kontaktisik Pille Runnel, ERMi teadusdirektor, kelle e-posti aadress on Pille.Runnel@erm.ee. Kui soovite kaastöö saata paberil, pange teele kiri: Tiina Tael, peaarhivaar, Eesti Rahva Muuseum, Muuseumi tee 2, 60532 Tartu.

Ärge muretsege – viiruseoht tõelist kultuurihunti ei näruta. Ka veebi teel saab paljudest sündmustest osa võtta. / Foto: Pexels

Võimast elamust pakub ooper ka virtuaalsel teel. / Foto: Pexels

davad umbes 390 000 väljaandet, mis sisaldavad enam kui 3,7 miljonit lehekülge ja 6,4 miljonit artiklit: Dea.digar.ee/cgi-bin/dea. Rahvusraamatukogu otsinguportaalist leiab muudki peale raamatute, on teadusartikleid, ajakirju, noote, pilte, kaarte jne – Portaal.nlib.ee

Haarake sulg ja pange kirja, kuidas koroonaviiruse epideemia teie elu mõjutab?

Eesti Rahva Muuseum kogub lugusid ja fotosid sellest, kuidas viirusepuhang ja riiklik eriolukord Eesti inimeste igapäevaelu mõjutab ning ümber kujundab ja kuidas kõik uue

Eesti Rahva Muuseum ootab teie lugusid ja fotosid koroonaaia elust ja olust. / Foto: Eesti Rahva Muuseum

Teatrihuviline laps saab etendust nautida virtuaalsel teel

Põnevusteatreri Kellerteater lavastustest on publikul võimalik osa saada virtuaalselt. Teater teeb koos Still Frame'iga alates 29. märtsist otseülekandeid Kellerteatri mängukavas olevatest lavastustest. Esimesena jõuab otseülekande kaudu publikuni 29. märtsil kell 12.00 Oscar Wilde'i teose ainetel valminud lavastus "Canterville'i kummitus", mis on mõeldud lastele alates 7. eluaastast. Lavastajad on Sandra Lange ja Teale Uustani, laval Sandra Lange. Ülekandeid on saadaval vaid 300 vaatajakohta ja

pileti hind on 5 eurot. Lisainfo: Kellerteater.ee

Netti filmifestivalile!

Vastukaaluks koroonaviiruse levikule tekkis uus filmifestival "My Darling Quarantine" ("Mu kallid karantiin"), mis näitab internetis tasuta maailma parimaid lühifilme. Mõjuka lühifilmidele pühendatud väljaande Talking Shorts internetileheküljel linastub iga nädal seitse düstoopteemalist lühifilmi, millest publikul on võimalik valida parim. Festival kestab internetis seni, kuni koroonaviiruse oht on möödas. Festivali filme vaadake siit: Talkingshots.com/

Tähtsad numbrid

Naisteliin

Kui olete kogenud füüsilist, vaimset ja/või seksuaalset vägivalda, siis võite helistada üleriigilisel lühinumbri 1492.

Ohvriabi

Kõik, kes on langenud hooletuse või halva kohtlemise, füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalla ohvriks, on õigus ohvriabile. Ohvriabi töötajad on koondunud sotsiaalkindlustusameti alla ja nende kontaktid leiate siit: www.ensib.ee/ohvriabi-ja-lepituskeskus/ või helistades 16106.

Eluliin

Eluliin on mõeldud kriisiseisundis inimeste aitamiseks ja emotsionaalseks toetamiseks. Eestikeelne usaldustelefon on 655 8088, venekeelne usaldustelefon on 655 5688. Võrgukodu www.eluliin.ee.

Sõltuvusprobleemide korral

Uimasti ja HIV/AIDSi tasuta anonüümne tugitelefon 1707 annab asjakohast nõu nii eesti kui ka vene keeles. Anonüümsed alkohoolikud saavad abi infotelefonil 529 9955 ja e-posti teel teenindus@aaestonia.com.

HARKU VALLAVALITSUS TEATAB:

DETAILPLANEERINGU ALGATAMINE

Harku vallavolikogu 27.02.2020 otsusega nr 1-3/15 algatati detailplaneeringu koostamine Tabasalu alevikus Pähkli tn 5 (katastritunnus 19801:002:3320), Pähkli tn 5a (katastritunnus 19801:001:3047) ja Pähkli tn 7 (katastritunnus 19801:002:3330) maaüksustel ning lähialal.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on selgitada välja võimalused Pähkli tn 5, Pähkli tn 5a ja Pähkli tn 7 maaüksustest nelja elamumaa krundi moodustamine ning moodustatavate kruntidele ehitusõiguse määramine üksikelamu ja neid teenindavate abihoonete püstitamiseks. Lisaks on detailplaneeringu koostamise eesmärgiks juurdepääsuteede ning tehnovõrkudega varustamise lahendamine.

Planeeritav ala, suurusena 0,67 ha, paikneb Tabasalu alevikus Pähkli tänava ja Tammelehe tänava vahelisel alal, piirnedes Pähkli tn 13 (katastritunnus 19801:002:5800), Pähkli tn 11 (katastritunnus 19801:002:0007), Pähkli tn 9 (katastritunnus 19801:002:2890), Pähkli tn L1 (katastritunnus 19801:001:2617), Pähkli tn 3 (katastritunnus 19801:002:3910), Pähkli tn 1 (katastritunnus 19801:002:3670), Tasuja tn 8a (katastritunnus 19801:001:3048), Tammelehe tn 8 (katastritunnus 19801:001:3046), Tammelehe tänava (katastritunnus 19801:001:3042) ning Sarapuu tn 9b (katastritunnus 19801:001:2616) maaüksustega.

Detailplaneeringu algatamisel ei ole uuringute vajadust ette näha. Uuringute vajadus võib ilmneda detailplaneeringu menetluse käigus.

Detailplaneeringu eesmärgid on kooskõlas Harku valla üld- ja teemaplaneeringu lahenduse ning tingimustega.

Vastuvõetud otsustega on võimalik tutvuda detailplaneeringute kaardirakenduses aadressil Kaart.harku.ee/DP/191031_318/avalik.

DETAILPLANEERINGU AVALIKU VÄLJAPANeku JA AVALIKU ARUTelu TULEMUS

27.12.2019–11.01.2020 k.a toimus Harku vallamajas, veebilehel ja detailplaneeringute veebirakenduses Rannamõisa külas Rannamõisa laod (katastritunnus 19801:002:5750) ja Aiaäärse (katastritunnus 19801:002:1556) maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu avalik väljapanek. Detailplaneeringu avaliku väljapaneku kestel esitati kaheksa kirja vastuväidetega. Harku vallavalitsus korraldas detailplaneeringu avaliku väljapaneku järgse avaliku arutelu 26.02.2020 kell 16.00 Harku vallamajas (Kallaste tn 12, Tabasalu alevik). Planeeringule vastuväiteid esitanud isikutega kokkulepet ei saavutatud ja vastuväiteid esitanud isikud oma vastuväidetest ei loobunud, mistõttu edastati detailplaneering valdkonnale eest vastutavale ministriale.

DETAILPLANEERINGUTE KEHTESTAMISED

Harku vallavalitsuse 10.03.2020 korraldusega nr 158 kehtestati Väana külas Joa tee 11 (katastritunnus 19801:001:3174) maaüksuse lõunapoolse osa ja selle lähiala detailplaneering vastavalt OÜ Hirundo (rg-kood 11220970) tööle nr HDP-08/2018.

Detailplaneeringuga kavandatakse 2,04 ha suurusel Joa tee 11 tootmis- maa sihtotstarbega maaüksusest 107 m² suurune ärimaa sihtotstarbega krunt, millele määratakse 95% ulatuses tootmismaa ja 5% ulatuses ärimaa sihtotstarve ning antakse ehitusõigus u 60 m kõrguse mobiilsidemasti ja selle teenindamiseks vajaliku ühe hoonete püstitamiseks, ehitisealuse pinnaga kuni 13 m². Hoone suurimaks lubatud kõrguseks maapinnast on planeeritud kuni 3 m ja üks maapealne korrus. Lubatud katusekalle on määratud vahemikus 0–15 kraadi.

Juurdepääs planeeritavale alale on lahendatud Väana – Keila-Joa maanteelt üle eraomandis oleva Kuusekse (katastritunnus 19801:011:0012) maaüksuse ning mööda munitsipaalomandis olevat Karja keskuse teed. Juurdepääs üle eraomandis oleva Kuusekse maaüksuse on lahendatud servituudi seadmise vajadusega.

Detailplaneeringu lahendus on kooskõlas Harku valla üldplaneeringu ja Harku valla ehitustingimusi, miljövääruslikke alasid ja väärtuslikke maastikke määrava ning tihehoonestusalasid täpsustava teemaplaneeringu lahenduse ja tingimustega.

Vastuvõetud korralduste ja kehtiva planeeringuga saab tutvuda detailplaneeringute veebirakenduses aadressil Kaart.harku.ee.

DETAILPLANEERINGUTE ALGATAMISE TAOTLUSED

Harku vallavalitsusele on esitatud taotlused:

- Tabasalu alevikus Oskari tn 1 ja Tooma tee 10a maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu koostamise algatamiseks.
- Tutermaa külas Meistri tee 2 maaüksuse ja lähiala detailplaneeringu koostamise algatamiseks.

Esitatud taotluste ja nende lisadega saab tutvuda detailplaneeringute veebirakenduses aadressil Kaart.harku.ee.

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE AVATUD MENETLUSED

Harku vallavalitsus teatab avatud menetluse algatamisest detailplaneeringut täpsustavate projekteerimistingimuste andmiseks Väana-Jõesuu külas Rootsi tee 17 abihoonete püstitamiseks hoonestusala suurendamiseks.

Harku vallavalitsus teeb ettepaneku arutada projekteerimistingimuste andmine ilma avaliku istungit läbi viimata. Ettepanekuid ja vastuväiteid selle osas ootame 26.03.2020–05.04.2020 k.a.

Projekteerimistingimuste eelnõuga saab tutvuda Harku vallavalitsuses ja veebilehel www.harku.ee/et/eelnou-avalikustamine; alal kehtiva detailplaneeringuga saab tutvuda Harku valla kaardirakenduses Kaart.harku.ee ja www.ehr.ee kaudu esitatud taotlusega saab tutvuda riiklikus ehitisregistris (vajalik ID-kaardiga sisselogimine).

Ettepanekuid ja vastuväiteid saab esitada kirja või e-kirja teel harku@harku.ee 26.03.2020–05.04.2020 k.a.

Osaühing Strantum pakub:

- Korterelementide haldusteenus
- Ärihoonete haldusteenus
- Tehnosüsteemide hooldus
- Sise- ja väliskoristus
- Teede hooldus/ehitus

KÜSI PAKKUMIST

OÜ Strantum
Asume: Kooli 2a, Tabasalu
Tel: 602 6480, faks: 602 6481
E-mail: haldus@strantum.ee
www.strantum.ee

Hea lugeja!

Harku valla raamatukogud on seoses koroonaviirusega suletud kuni 1. maini, kui valitsus ei otsusta teisiti.

Kõigi lugejate raamatute laenutähtaega on pikendatud seitse nädalat alates laenutusest.

Info: tel 5596 6533, 5192 9815, e-post tabasaluraamatukogu@hot.ee, liia.rebane@harku.ee

Püsige terved!

TEENUS

- Ettevõtte teostab ehitus- ja remonttöid, ka väiksemamahulisi töid. Tel 5660 7554, e-post janek@janellidisain.ee.
- Aastaringne fekaalivedu. OÜ Norringsen, tel 5662 1300.
- Vanametalli kokkuost, konteinerite tellimine ja transporditeenus. Metalliveoks võimalik kasutada tasuta järelhaagist. Asume Tutermaal, tel 678 2055.
- Väljaõppinud puudelangetaja teostab ohtlike puude ja okste raiet. Tööd teen tõstuki ja köis- tehnikaga. Kändude freesimine ja okste äravedu. Puude üldseisundi hindamine ja konsultatsioon tasuta. Tel 513 3458, www.ohtlikpuu.ee.
- Korstnapühkija ja pottsepa teenused. Ohtlike puude/okste langetamine ning viljapuude lõikamine. Muruniitmine. Tel 5348 7318, e-post igor@inkteenused.ee.
- Liugused, riidekapid, garderoobid. Abi projekteerimisel. Parimad hinnad. Tel 522 1151, www.nagusul.ee, FB Nagusul OÜ.
- Kogenud puuhooldajad teevad ohtlike puude raiet ja puude hooldusloikust. Hindame puude tervislikku seisundit. Soodsad hinnad. Tel 522 0321, www.arbormen.ee.
- Hea majaomanik Harku vallas! Korraldame vastavalt projektile eramute ÜVK-liitumisi, teeme geodeetilisi mõõtmisi ja kaevetöid mieniekskavaatoriga. Tel 5850 4300.
- Teen sanitaartechnilisi ja pise- maid remonttöid. Tel 503 8313, e-post juhan.haavasalu@gmail.com.
- Arboristi teenused. Kutsetunnistusega arborist pakub ohtlike puude raiet, puude hooldusloikust, hekkide hooldust, kändude freesimist. Raieteenused, võsätöid. Puude istutus. Raiejäätmete hakkimine. Transport. www.puukirurg.ee, info@puukirurg.ee, 505 7786.
- Üldehitus, katused, fassaadid ja viimistlustööd. Tel 5352 9476, e-post mehitus@gmail.com.

• Võsalõikus, raietööd kett- saaga Harku vallas. Tel 521 4353, e-post sompaserv@gmail.com.

• Kas korsten jäi sügisel pühkimata? 1 Korsten OÜ töötab aastaringelt ka nädalavahetustel. Tellis korstnapühkija juba täna! Tel 5600 4050, e-post info@1korsten.ee.

• Korter- ja eramajade krohvitud fassaadide puhastus samb- last ja vetikatest. Fassaadile OÜ, www.fassaadile.ee, tel 5340 9561.

• Aednikule ökokompostmuld, sõnnik, muld, liiv, kruus, freesasfalt, graniitkillustik, killustik. Kalluriga kuni 3,5 tonni. Tel 5604 4803.

• Killustik, liiv, kruus, sõelutud põllumuld, kompostmuld, ködu- sõnnik, freesasfalt. Planeerimine. väikeveod.ee. Tel 501 5992.

• Killustik, liiv, muld, freesasfalt veoga. Tel 507 9362.

• Kas sinu fassaad, terrass või aed vajavad uuendust? Kui jah, siis küsi pakkumist! DH Service OÜ, e-post dhserviceou@gmail.com, tel 5696 3580.

OST

• OÜ ETEST PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, e-post info@est-land.ee.

• Autode ost. Ostan kasutuse- na jäänud sõiduauto, maasturi või kaubiku, võib vajada re- monti. Kiire tehing. skampus@online.ee, tel 5365 4085.

• Autode kokkuost! Ostate kõik autosid, sõidukeid, aparaate ja töömasinaid! Võib pakkuda remon- ti vajavaid ja seisvaid masinaid. Ei pea olema arvel, ülevaatuse ega kindlustusega. Pakkuda võib kõike. Kuulutus ei aegu! Tel 5457 5055.

• Ostan seisma jäänud sõidukeid. Toimivaid, avariilisi, rikutega, arvelt maas, vanu ja lihtsalt kasu- tult seisvaid. Kohapeal kiire vor- mistamine ja tehing. Pakkumisi ootan seisvauto@gmail.com või 5618 8671.

TÖÖ

• 14 aastat Harku vallas tegutse- nud ettevõtte Norringsen OÜ pakub tööd kohusetundlikule ja töökale paakautojuhile. Vanus ei ole pii- ranguks, töö võib sobida ka akka- jale pensionäridele. Huvi korral võta ühendust tel 5662 1300.

Häirekeskuse infotelefon
on valmis sinu
küsimustele vastama

1247

HELISTA MULLE KÕIGIS
KINNISVARAKÜSIMUSTES

ANDRUS SOONSEIN
+372 50 94 112
andrus@domare.ee

Usalda oma kodu MÜÜK,
OST ja ÜÜRIMINE MINU
HOOLDE!

KRISTA KARIK
+372 520 3330
krista@skanton.ee

Meriküla Spordi- ja Õppekeskus pakub rendile büroopindu

Pakutavad ruumid: kabinet koos inventariga

Kogus: 4 tk

Suurus: 9 m²

Rendihind: 100 €/kuu (sisaldab käibemaksu)

Hind sisaldab: valve, elekter, vesi, küte, parkimine, prügi- vedu, wifi

Lisaks saab lühiajaliselt rentida seminari- ja koosoleku- ruume ning spordisaali

Lisainfot leiab meie kodulehelt: www.merikylakeskus.ee

Või küsi otse: info@merikylakeskus.ee; 5336 3817

WWW.PUISTEMEES.EE

PUISTEVILLA
PAIGALDUS
5016689

Vihmaveesüsteemide ja
katuseturvatoodete
paigaldus

Info@vihmaveerennid.ee
Tel: 52 7 1059

Armas Aleksandra, tunneme sulle
südamest kaasa kalli
abikaasa
surma puhul.
Heljo ja Ülle

Mälestame head koorikaaslast ja sõpra
Ülo Merisalu

Sügav kaastunne perele
Tabasalu Kammerkoor

Mälestame varalahkunud
Mark Laanemetsa

Tabasalu koolipere

Avaldame sügavat kaastunnet
Aleksandra Kübarseppale kalli abikaasa

Valdo
surma puhul.
Klubi Hõbehall

Mälestame head naabrit
Valdo Kübarseppa
lahkumise puhul.

Siiras kaastunne abikaasale ja lähedastele.
Kuusiku tänava rahvas

REKLAAM

Harku Vallavalitsus
kuulutab välja konkursi
HARKUJÄRVE LASTEAIJA DIREKTORI
ametikohale

See töö sobib sulle, kui leiad põnevaid väljakutseid järgmistes tegevustes:

- uue ja moodsa lasteaija käivitamine;
- lasteaija igapäevase töö juhtimine, eelarve koostamine ja järgimine, projektide juhtimine, personalitöö ja asjaajamise korraldamine;
- vastutamine lasteasutuse arengu ning rahaliste vahendite sihipärase kasutamise eest.

Töös edukas olemiseks soovime, et sul oleks:

- vastavus haridusministri 26. augusti 2002 määruses nr 65 "Koolieelse lasteasutuse pedagoogide kvalifikatsiooni-nõuded" sätestatud nõuetele;
- eesti keele oskus kõrgtasemel ja ühe võõrkeele oskus kesktasemel;
- lasteaija kollektiivi tulemuspõhise juhtimise oskused ja võimekus keskenduda uuenewa õpikäsituse ja -keskkonna arendamisele;
- avalikkusega suhtlemise ja eri huvirühmadega arvestamise oskused;
- head teadmised alushariduse valdkonna seostest ühiskonnale, kultuuri ja majandusega.

Tuleb kasuks, kui sa:

- ei karda langetada olulisi otsuseid ega kanda vastutust;
- oskad tööd teha nii iseseisvalt kui ka meeskonnas;
- suudad tõhusalt töötada pingelises olukorras;
- oskad olla nii empaatiline kui ka nõudlik juht.

Pakume sulle:

- mitmekülgseid eneseteostusvõimalusi vast loodud asutuses;
- võimalust lüüa kaasa Harku valla haridusvaldkonna arengus;
- 56 kalendripäeva puhkust.

Tööle asumise aeg: kokkuleppel.

Sinu CV-d, haridust tõendavate dokumentide koopiat ja motivatsioonikirja ootame hiljemalt 31. märtsiks portaali CV-Online vahendusel või aadressile personal@harku.ee.
Peale kandideerimisavalduse ootame visiooni nüüdisaegsest lasteaiast ning mõtteid selle visiooni elluviimiseks ühel A4-leheküljel.
Lisainformatsioon: haridus- ja kultuuriosakonna juhataja Kristi Villand tel 606 3800.

 www.aiad-varavad.ee

- Aiaehitus (puit, paneel- ja võrkaiaid)
- Väravate paigaldus (jalg-, tiib- ja liugväravad)
- Väravaautomaatika (müük / paigaldus / hooldus)

info@aiad-varavad.ee tel: 59 18 00 20

AKNAKATE
www.aknakate.ee

Sinu müügiesindaja Harku vallas

 Siim Vetemaa
+372 566 33 813
siim@aknakate.ee

Rulood
Tekstiilkardinad
Turvakardinad
Terrassimarkiisid

Otsime SUPERKOKKA

ALASNIIDU LASTEAIJA suurröök valmistab süüa 270 tegelasele päevas.

Otsime oma loovasse, elurõõmsasse ja uuendustele avatud kööki Sind, kes sa oled hea toiduvalmistaja, oskad kaaluda ja lugeda, ei pelga uhkeid uusi masinaid, armastad rõõmsameelset seltskonda ning tahad lastele pakkuda maailma parimat toitu iga päev.

Saada meile elulookirjeldus direktor@alasniidulasteaed.eu
Suurröök asub Harkujärve lasteaias J. Venter tee 6

 MURASTE KOOL OOTAB

I KLASSI ÕPETAJAT

TULE MEILE ÕPETAJAKS! SINA, KES TAHAD SUUNATA MAAILMAKODANIKU TULEVIKKU JA OLLA MEIE LASTELE SUUREPÄRASEKS EESKUJUKS. OOTAME SIND!!

Võta ühendust: Priit Jõe,
priit.joe@murastekool.edu.ee
+372 55 57 97 09

#pühendunudõpetaja
#suurimmoju
#tulevastetegijatesuunaja

Kandideerimine kuni 27. märtsini 2020!

KiviStone
www.kivistone.ee

Tänavakivi paigaldus
Äärekivi paigaldus
Haljastus

Tasuta hinnapakkumine ja nõustamine
Telefon 58382408
kivistone@mail.ee

Lasteabi.ee
116 111

VÄÄNA MÕISAKOOL 165

Vääna Mõisakool ootab oma vilistlasi ja endiseid töötajaid

13. juunil 2020 toimuvale kokkutulekule!

Täpsem info ja registreerumine www.vaanakool.edu.ee

 TEHNİKAKESKUS.EE
müük • hooldus • remont • rent

Toome Sinu muruniiduki, murutraktori ja trimmeri ise hooldusesse!

HOOLDUS-KAMPAANIA

Harku vallas edasi-tagasi transport alates **10 EUR**

Kampaaniainfo: tel: 51 900 402
www.tehnikakeskus.ee

HELEN LAMBING
Kogemustega kinnisvaramaakler
Tallinnas ja Harjumaal.
Tel 528 7432

 REGIOVARA
KINNISVARAFIRMA

Harku Haljastus

pakub erinevaid haljastusteenuseid alates mururajamisest kuni piirde-aedade ehitamiseni.

www.harkuhaljastus.ee
e-post: info@harkuhaljastus.ee
tel 510 5762

 Harku Haljastus